

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu

דרשו ד' ועוזו

קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שני ד' אדר ב' תשע"ט | דף היומי בבלי: חולין קד.

דף היומי בהלכה: מסימן שס"ג סעיף א' עד סעיף ג'.

מוסר: דבר בעיתו פרק ד' מ"וש עוד" עד "ובאמת כאשר".

קנין חכמה הלימוד השבועי: חובת הלבבות שער הבחינה פ"ד 'והשביעית' עד פ"ה 'ואחר כן ישיב אל ליבו'

הדף היומי בהלכה

כמה מחיצות נדרשות מדאורייתא לרשות היחיד?

אל קצה המחיצה שכנגדו. ויש שנראה מדבריו שלכל הדעות אין להתיר יותר מקו האלכסון).

ויש אומרים שאינו נחשב לרשות היחיד מן התורה אלא כשמוקף במחיצות משלושה צדדים, ובצד הרביעי יש לפחות לחי. ויש המחלקים בין רשות היחיד הפתוחה לרשות הרבים, שאינה נחשבת מדאורייתא לרשות היחיד, כיון שלפעמים נכנסים בני רשות הרבים לרשות היחיד זו; לבין רשות היחיד הפתוחה ל'כרמלית', שמדאורייתא נחשבת לרשות היחיד.

[שו"ע שסג, א, משנ"ב א, ד"ה אסרו; ביאורים ומוספים דרשו, 2-3]

לדעת רוב הפוסקים, שטח המוקף במחיצות משני צדדים מקבילים, ובצד שלישי יש בו לפחות 'לחי', דהיינו, חפץ בגובה עשרה טפחים ובעובי כלשהו, כגון קֶרֶשׁ דק - נחשב מדאורייתא לרשות היחיד; אלא אם כן רשות הרבים עוברת בין המחיצות, שאז אין הלחי מועיל להחשיבה כרשות היחיד.

(ואם מוקף במחיצות משני צדדים הסמוכים זה לזה כצורת 'ר', ובצד שלישי יש לחי - נחלקו הפוסקים אם לדעה זו נחשב מדאורייתא כל השטח שכנגד כל המחיצות לרשות היחיד, או רק השטח שכנגד הלחי, ולכל היותר קו האלכסון הנמשך מקצה הלחי

הדף היומי בהלכה

מהו ה'פס' הנחשב כמחיצה רביעית לרשות היחיד?

המכונה 'פס'. ולחילופין, די בהעמדת שני 'לחיים' (ראה לעיל) בעובי כלשהו משני צידי הפירצה, זה כנגד זה, באופן שלא יבלוט האחד מחברו.

ויש אומרים שאם לא העמידו את הלחיים לכתחילה לשם כך, אלא שהיתה במקום מחיצה שנפרצה ונתרו בה לחיים אלו, אינם מועילים אלא כשרוחב כל אחד מהם טפח לפחות. ואין הלכה כדעה זו, אך יש מהפוסקים שכתב שרצוי להחמיר בדבר.

[שו"ע שסג, ב, משנ"ב ב, ג, ד, ה, ו, ח, ט, י, וביה"ל ד"ה בשני, וד"ה טפח; וראה משנ"ב ז, ושע"ה צ"ב; ביאורים ומוספים דרשו, 5; וראה שם, 7-8]

בהמשך לאמור: מדרבנן - לכל הדעות, רשות היחיד המוקפת במחיצות משלושה צדדים, ובצד הרביעי פתוחה לגמרי לרשות הרבים או ל'כרמלית', אסור לטלטל חפצים בתוכה לטווח של יותר מארבע אמות; כיון שבהיותה פתוחה בצד הרביעי, היא דומה מעט לרשות הרבים, ואילו התירו את הטלטול בתוכה, היה הדבר מביא למכשול בטלטול ברשות הרבים, וכן להוצאה ממנה לרשות הרבים, ולהיפך. אולם, כדי להתיר את הטלטול ברשות היחיד זו, אין צורך במחיצה של ממש, אלא, אם רוחב הצד הרביעי של רשות היחיד אינו עולה על עשר אמות - די במחיצה שרוחבה ארבעה טפחים,

באיזה אופן מותר לטלטל ברשות היחיד למרות שאינה מוקפת במחיצות מכל עבריה?

לפרוץ, אלא שאין ברוחב העומד ארבעה טפחים - נחשב הפרוץ כעומד, והמחיצה כשורה.

וכן אם רוחב הצד הרביעי הוא פחות משישה טפחים, ויש בו מחיצה באופן שהפרוץ מרובה על העומד, אלא שרוחב הפירצה הוא פחות משלושה טפחים; או שכל רוחבו של צד זה הוא מעט פחות משלושה טפחים, ואין בו מחיצה כלל - נחשב הפרוץ כעומד, מדין 'לבוד', והמחיצה כשורה.

[שו"ע שסג, ב, משנ"ב י-יב, ושעה"צ ד; וראה ביה"ל ד"ה כיון; וראה ביאורים ומוספים דרשו, 10]

בהמשך לאמור: אם רוחב הצד הרביעי של רשות היחיד הוא יותר מעשר אמות, ויש בו פירצה שרוחבה יותר מעשר אמות - אף אם העומד שבצד זה מרובה על הפרוץ, אין די ב'פס' או ב'לחיים', הנזכרים לעיל, אלא יש לתקנה ב'צורת הפתח'. ומאידך, צורת הפתח מועילה אף כאשר אין מחיצה כלל בצד זה.

ואם יש מחיצה בצד הרביעי, אלא שיש בה פירצה, וה'פרוץ' שבה מרובה על ה'עומד', או שרוחב הפירצה יותר מעשר אמות - נחשב הדבר שאין מחיצה כלל. אולם, אם רוחב הצד הרביעי הוא פחות משמונה טפחים, ויש בו מחיצה באופן שהעומד שווה

על דא ועל הא

סיפרתי לרבנו שאחד הסכים לתרום סכום גדול לישיבת מיר בתנאי שיכנס לביהמ"ד וכולם ימחאו לזו כפיים במשך 5 דקות. וענה: "יש לשלוח אותו לבית רפואה למשוגעים. ואסור לעשות כן..."

וכיצד צפה מרן שר התורה שליט"א את מפלגתה של מפלגת 'קדימה'?

והנה בליל שבת אחרי טעימת הדגים נרדם לשינה עמוקה והיה מדבר הלכות רבות ברמב"ם מתוך השינה, ומילה אחת של בחירות לא דיבר...

תגובת רבנו: "זה פשוט". ומענין לענין באותו ענין, רבנו החל לדבר מעט: "בבחירות בבני ברק, החזון איש ציווה להביא טקסי ושהרבנית תצביע, ואני נסעתי עמה. הוא לא הצביע, כנראה סבר שזה לא כבוד התורה, אבל ביקש שיצביעו במקומו עם תעודת זהות שלו, ושלח לכך את ר' זליג שיצביע עבורו. אבל אבא ז"ל הלך בעצמו להצביע".

יש מפלגה ששמה 'קדימה', שכל כוחה ברדיפת בחורי ישיבה בענין הגיוס. תגובת רבנו: "מסתמא תהיה לה מפלה" (ואכן כך היה).

לפני כחודשיים בסעודת שבת סיפרתי לרבנו על שר הביטחון שמקים מפלגה חדשה ורודף אותנו מאד בנקודה הכואבת של גיוס בחורי הישיבות. אמר רבנו בזה"ל: "תהיה לו מפלה גדולה". והזכיר את אחד מראשי המפלגות החילוניות בשמו - שגם הוא התחיל עם בחורי ישיבה, "ואבא זצ"ל אמר שהוא לא יבחר לראש ממשלה אף פעם, וכך היה". והנה בס"ד עוד לפני שהתחילו, מפלגתו נמחקה לחלוטין.

בשבוע שעבר פרסמנו כאן מעשה על צ'ק של תרומה לישיבה בסך 6000 דולר, שנקרע לגזרים משום שהוא ניתן בדרך של 'ביזיון התורה'. מעניין לציין סיפור דומה שמצאנו בגיליון 'כל משאלותיך' מלפני שנה (ויקרא תשע"ח) - שם מספר הגר"א מן שליט"א כדברים הבאים:

סיפרתי לרבנו [=מרן הגר"ח קניבסקי שליט"א] שגביר אחד היה מוכן לתת סכום גדול לישיבת מיר, בתנאי שיכנס לבית המדרש וכולם ימחאו לו כפיים במשך 5 דק' - האם מותר למלא את בקשתו?

וענה: "יש לשלוח אותו לבית רפואה למשוגעים. ואסור לעשות כן. זה ביזיון התורה".

בהזדמנות אחרת כאשר סיפרתי על כך לרבנו הוא התבטא: "הוא מפסיד את כל השכר, כי אין זו צדקה אלא מקח וממכר". וכיון שבתקופת בחירות אנו מצויים, הנה מספר קטעים נוספים שמצאנו שם, בענייני בחירות:

בשבוע של פרשת שמות (טבת תשע"ג) התקיימו בחירות בא"י ואמרתי קמיה רבנו בעת טעימת פת שחרית: שמעתי מנכד מרן הרב שך זצ"ל, כי בבחירות הסוערות ביותר - כשהקים את ש"ס והיה עסוק הרבה באותו ענין כל אותו שבוע בתמצית כוחותיו,

במה וכיצד מרבים בשמחה משנכנס אדר?

באיזה אופן ירבה בשמחה.

ובשו"ת 'צפנת פענח' (דוינסק ח"ב ס' כג) כתב על דין מרבים בשמחה, שאין שמחה בלא אכילה ושתייה. ודעת הגר"ח קנייבסקי (תורת המועדים ס"ק א) שכוונת הדין הוא, שאם צריך לעשות איזו שמחה, יעשה בחודש זה. והביא שם, שהגר"י קנייבסקי נהג לשתות יין בחודש אדר. ובהקדמה לספר 'קונטרס חידושי מרן הגר"ח קנייבסקי', הביא בשמו, שריבוי השמחה בחודש אדר הוא על ידי שלומדים יותר תורה, וכמו שאמר דוד המלך בתהילים: "פקודי ה' ישרים משמחי לב".

הרב בנימין בירנצווייג שליט"א

משנכנס אדר מרבים בשמחה הוא דינא דגמרא כמובא במשנ"ב (סימן תרפו ס"ק ח), ולא ביאר המשנ"ב באיזה אופן ובמה מרבים בשמחה.

הגרש"ז אויערבך (הליכות שלמה פורים פי"ח אורחות הלכה הע' 36) ביאר שהלכה זו של מרבים בשמחה, אין הכוונה להרבות בפעולות של שמחה, אלא עיקר הדין להסיר מלבבו בימים אלו כל עצב ודאגה.

וה'נימוקי אורח חיים' (ס"א) הביא מה שכתב ב'שער יששכר', שכל דבר שמרבה אצלו שמחה יש בזה מצוה, ולכן לא פרטו חז"ל

האם ישנה חובה לקרוא 'ארבע פרשיות' ב'שנים מקרא ואחד תרגום'?

לפרשת השבוע בלבד, ולא לקריאות הנוספות עליה. וכן הורה הגר"נ קרליץ.

אולם, הנוהגים לקרוא בכל שבוע את ההפטרה לאחר 'שנים מקרא', יקראו בשבועות אלה את ההפטרה המיוחדת לארבע הפרשיות, ולא את זו של פרשת השבוע.

[ביאורים ומוספים למשנה ברורה 'דרשו', תרפ"א, 1]

הגר"מ פיינשטיין נשאל - האם ישנה חובה לקרוא 'שנים מקרא ואחד תרגום' את ארבע הפרשיות הנוספות בשבועות אלה לפרשת השבוע: 'שקלים', 'זכור', 'פרה' ו'החודש'? והשיב - כי מדברי הפוסקים בנוגע לפרשיות הנקראות בחגים, שאין חובה לקרואן 'שנים מקרא' מפני שהן נקראות במקומן במשך השנה לפי סדר פרשיות השבוע, אנו למדים כי מצות 'שנים מקרא' היא

קם הממונה לומר דרשה בפני מרן הגראי"ל שטיינמן זיע"א, ובפני הרב של פורים, והודיע: "אנו מעוניינים להכתיר את מרן רה"י לרבי שלנו... מרן התחמק ואמר: "זכי צריך רב? הרי יש לכם את הרב של פורים..."

על ההחלטה הגורלית של מרן הגראי"ל שטיינמן זיע"א

לקראת שבת מלכתא שמות חלק ב' מיוחד לפורים, להזמנות: 02-560-9000

"לפני החתונה היו הולכים לאחד משלושה גמ"חים שהיו בירושלים ומקבלים תוף אחד קטן שאותו לקחו לאולם, שם היה מתיישב מתנדב מקרב בני המשפחה ומכה בכל כוחותיו בתוף"

ה'פויקער' הראשון בירושלים מספר איך הכל התחיל

אצל אמי מרת שטיינברג ע"ה, ואצל משפחה נוספת שאיני זוכר כעת את שמה. בגמ"ח היו מקבלים תוף אחד קטן-מידות, ואותו נטלו אל אולם השמחה. באולם היה מתיישב מתנדב מקרב בני המשפחה, והיה מכה בכל כוחותיו בתוף".

משבגר ר' אברהם והיה לנער, היכה הרעיון במוחו: מי אומר שצריך להסתפק בתוף אחד ובמצילה כפולה? שמא נבנה מערכת של תופים ומצלתיים, וכך נוכל להגביר את השמחה בתוף מעגלי הרוקדים, זאת בלי לעבור חלילה על תקנת כלי השיר המחמירה. אומר ועושה. תקופה קצרה עברה, עד שאחד מידידי של ר' אברהם נכנס אל מתחת לחופה; הגיע הזמן לממש את הרעיון:

"הגעתי לאולם שעה ארוכה לפני המועד הנקוב בהזמנה, הרכבתי את מערכת התופים והעמדתי לצידה מיקרופונים גדולים. החתן והשושבינים הגיעו, הקהל החל מזמר ומרקד, ואני מתופף. מיותר לציין שאת רזי התיפוף לא למדתי מעולם, והמקצוענות שלי, כמו של יתר חברי לתופים באותן שנים, התבססה על קצת 'חוש' טבעי והמון חובבנות.

"בתחילה הייתי מתופף, והקהל שר ורוקד, לא היה מושג של 'זמר' באולם השמחות. גם התזמורות מחוץ לירושלים לא לוו בשירת בעל-מנגן. כעבור תקופה קצרה הבחנתי במעלה הפוטנציאלית של הוספת זמר, שישליט סדר ונעימות בשירי השמחה וההתעוררות, למן קבלת הפנים עד אחרי המצווה טאנץ. התחלתי להופיע עם אברכים בעלי רגש שהגיעו לשמח חתן וכלה בשירתם הנעימה. הרעיון צבר תאוצה; שבועות חלפו, עד שכל תזמורת שכיבדה את עצמה הצטיידה במשורר משלה".

ועדיין לא נקבע לחלוטין מקומם של המתופף ושל בעל המנגן המלווה, עד שה'ספרא דדיינא' של 'העדה החרדית' אמר את דברו. היו אלה יהודים יראים שבעיר הקודש שחששו מהמנהג החדש. 'מי יודע', חרדה נפשם, 'שמא מדובר בפרצה בתקנה החמורה של ה'אמרי בינה' ויתר רבני ירושלים דאז. הם ידעו

מזה שנים רבות, סימן ההיכר של החתונות המתקיימות בירושלים עיה"ק הוא ה'פויקער' - המתופף, כאשר כיום מדובר כבר במערכת משוכללת של תופים, זמרים, ויש מוסיפים אפילו ליווי קולי מקצועי שנותן את ה'בס'.

התקנה שלא לנגן בכלי זמר בחתונות בירושלים עיה"ק תוקנה כידוע בעקבות מגפה ורעב שהשתוללו בירושלים בשנים תרכ"ה-תרכ"ו. הגאון בעל 'אמרי בינה' זי"ע ערך שאלת חלום להיוודע בשל מה הסער הגדול הזה, ועל פי הרמז שקיבל בחלומו החליטו גדולי ירושלים לתקן את איסור הנגינה בכלי שיר. כיצד התגלגלו הדברים מאז אותה תקנה עד למערכת התופים של היום?

הראשון שהביא את מערכת התופים והמצלתיים לשמחות הנישואין בירושלים, הוא הרה"ח ר' אברהם (אברמ'ל) שטיינברג הי"ו, יהודי ירושלמי עסיסי שלא נס ליחו. בשיחה מרתקת עם הרב יקותיאל יהודה גנזל (פורסמה ב'מרוה לצמא' בחודש שבט השנה) הוא גולל את הסיפור במלואו.

"שנים רבות לאחר שתיקן ה'אמרי בינה' את תקנתו החמורה, התקיימו החתונות בלי במת תזמורת בכלל; אפילו תוף לא היה, מי מדבר על זמר או בעל מנגן. היו רוקדים, שרים ושמחים, והשמחה בקעה מהפה באופן טבעי... כעבור תקופה העירו יראים שבעיר הקודש את תשומת ליבם של הרבנים לקולות הרמים הבוקעים מעזרת הנשים, בהתאסף נשות ירושלים לשמח את הכלה. באותה שעה התקינו שאחת הנשים תכה בתוף ותצלצל במצלתיים, לטשטש את קולות השמחה. סבתי מרת נחמה קלצקין ע"ה הייתה בזמנו עוברת מחתונה לחתונה ומתופפת בתוף הבודד והקטן, לשמחת כלה ולעמעום קולות המצהלות.

"תקופה נוספת חלפה, והתוף הבודד עבר מעזרת הנשים אל אולם הגברים. בערב כל חתונה היו הולכים אל אחד משלושת הגמ"חים שהיו בירושלים - אצל משפחת קטינא במאה שערים,

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

וארבעה תופים; מצילה התירו - מצלתיים מאי שנא? שירה בפה התירו - הכי יבוא מגביר הקול ויאסור?! דבריו קיבלו משנה תוקף, כאשר בתקופה שלאחר מכן פורסמה אזהרת חברי הבד"ץ בעניין קיומה של התקנה הנושנה שלא לזמר בכלי שיר בשמחות כלולות, כשתוך האזהרה מצוין מפורשות שהאיסור אינו חל על המתופפים בתוף ובמצלתיים.

כך הפכו הקשות התוף ושירת בעל המנגן למחזה קבוע בשמחות הכלולות בעיר הקודש והמקדש, עדי יבואו הלוויים בכלי נגינתם, ודוד מלך ישראל יפרוט על התו השמיני.

שהכתובת הנכונה להתייעצות בנידון הוא לשכתו של הספרא דדיינא הנודע של בית הדין 'העדה החרדית', רבי אברהם מרדכי ברטשטיין זצ"ל.

רבי אברהם מרדכי ידוע היה בנושא כליהם של חברי הבד"ץ, וכמי שעל שולחנו עולים ספקות ולבטים. אותם יהודים מצאו רגעים פנויים בלשכתו והגישו לפניו את תהיותיהם. ר' אברהם מרדכי חכך בדעתו, ולאחר השיב להם בנימה של צחות שאין הוא רואה כל סיבה לאסור את התופעה השמחה והמשמחת. 'הלוא תוף' התירו - מדוע ישתנה הדין כשמדובר בשלושה

הסיפור היומי

"אם המסמר חדר פנימה לרגלו של אבא לעומק מילימטר, המילים שלו חדרו בי בעומק של קילומטר... בשבועות שלאחר-מכן המלמד בחיידר היה מופתע מההתקדמות שלי"

מעשה מופעים מתוך הספר החדש 'ללא שם' לדמותו של הגרב"צ פלמן זצ"ל

מה קורה כאשר ילד יהודי כשר רואה את מה שמתרחש, ואת הדם מהרגל של אבא? התחלתי לבכות. פרצתי בבכי ספונטני. נקל להבין מה הרגשתי באותו רגע. אבא שאל אותי: "למה אתה בוכה?" עניתי לו: כי אני עשיתי לך את זה, כי לא שמרתי את הקרש, והנחתי אותו על הרצפה.

"נו, אז מה אתה רוצה עכשיו?" שאל אותי.

אמרתי: אני עשיתי לא טוב, ועכשיו אני רוצה לעשות טוב, כואב לי מה שקרה.

אבא הסתובב מולי בבת אחת. הביט עלי בחזקה. בעוצמה. הוא לא הסתכל על הדם שניגר מרגלו. אלא הביט עלי. ואז תפס בידי העדינות בלחי הרטובה מדמעות, ליטף אותי קלות, ואמר נחרצות: "יצחק, אם אתה רוצה לעשות לי טוב, תשב ותלמד, תשב ותלמד, זה יעשה לי טוב". זה מה שהיה לו לומר.

ואם המסמר חדר פנימה לרגלו של אבא לעומק מילימטר, המשפט הזה חדר בי בעומק קילומטר... בשבועות הקרובים ה'מלמד' בחיידר היה מופתע מההתקדמות הלימודית שלי. אבל לא יכולתי להסביר לו, והוא לא העלה בדעתו, כמה דם שפך אבא בשביל כך...

סיפר בנו של הגרב"צ פלמן זצ"ל: יום אחד נשברה המיטה בחדר הילדים בביתנו, כפי שקורה בכל בית יהודי, כשהילדים קופצים ומקפצים עד שקרשי המיטה מתנתקים זה מזה. הקרש האחד המחזיק את אורכה של המיטה התפרק לחלוטין. בקרש היו כמה מסמרים גדולים. אבא ניגש לתקן את המיטה עם פטיש וצבת בידו, התכופף וטיפל בכמה מקומות במיטה מלפניה ומאחוריה, לפני השלב האחרון בו יצמיד את הקורה למיטה.

אבא ביקש ממני לשמור בינתיים בצד על הקרש הגדול שבו מצויים המסמרים. אבל הייתי ילד קטן ולא שמרתי. הנחתי את הקרש על הרצפה לידו, והסתכלתי במעשיו, זה היה מעניין.

אבא לא שם לב, ותוך כדי טיפול ברגל המיטה, התיישב על הקרש הגדול עם כל כובד הגוף, ושלושה מסמרים גדולים ננעצו בחלק העליון של רגלו. גניחה נשמעה מפיו, ומיד התרומם וניתק את המסמרים שננעצו בו. ואז ראיתי כי נוזל ממנו דם.

נחרדתי. ציפיתי שאבא יצעק. אך אבא לא אמר לי אף לא מילה אחת. היה ניכר עליו כי הוא מתייסר, הוא נשך את השפתיים בחוזקה. עד היום אינני יודע אם חשק את השפתיים מחמת הכאב, או גם כדי להימנע מלומר לי מילה. כך או כך הוא שתק ונשך שפתיים.

(הובא ב'קול ברמה' - בטאונה של רמת אלחנן, אדר ב' תשע"ט)

קבל את גיליון 'לקראת שבת' ישירות למייל שלח מייל: dirshu@dirshu.co.il

זבובים רבים עמדו בפתח החדר וכאילו בקשו להיכנס פנימה, ולא נכנסו... משהו עצר אותם. אנשים רבים הגיעו כדי להתבונן בפלא הפלאים הזה: אף זבוב לא חדר לחדר-האוכל בו סעדו בני ישיבת ברנוביץ

בשבוע את שיעורו הקבוע בין כתלי ביתי. יצוין שכתלי ביתו של ר' חייקל זה, שימשו כבר כחדר האוכל של בני הישיבה המבוגרים (בוועד חמישי וששי), כשאחד החדרים הועמד לרשות בני הישיבה, בסעודותיהם. עתה ביקש בעל-הבית שרבי אלחנן יאמר את שיעורו בין כתלי הבית, ונימק את בקשתו זו בכך ש'אם אני לא זכיתי להיות תלמיד חכם, וקול התורה לא נשמע בביתי, אזי לפחות הייתי מעוניין שפעם אחת בשבוע יישמע קול התורה על ידי ראש הישיבה'.

ר' אלחנן הסכים לבקשה זו, ואכן מדי שבוע אמר את שיעורו בביתו של ר' חייקל. הרב בורשטיין מעיד שלמרות שלא הבין את דבריו של ר' אלחנן, ישב ר' חייקל במשך כל השיעור בפה פעור, והיה מרותק לדבריו של ראש הישיבה.

אחת התופעות הייחודיות שהתרחשו בביתו של ר' חייקל, ושעברה מפה-לאוזן בכל רחבי ברנוביץ, דיברה על כך שלמרות המאכלים המרובים שהגישו ר' חייקל ואשתו לבני הישיבה, בביתם הפרטי, לא נכנס זבוב אחד לחדר-האוכל. הייתה זו תופעה של פלא, כיוון שזבובים רבים עמדו בפתח החדר, וכאילו בקשו להיכנס פנימה, ולא נכנסו... משהו עצר אותם...

הרבה אנשים הגיעו כדי להתבונן בפלא-הפלאים הזה שנראה בביתו של ר' חייקל. גם הרב בורשטיין עצמו סיפר שכאשר התקבל לישיבה, והחל לאכול אף הוא בביתו של ר' חייקל, עמד נדהם למול התופעה שלא היה לה אח ורע באף מקום אחר. למאכלים שהוגשו היה ריח נעים וטוב, והזבובים אכן נמשכו אל הריחות, אבל נעצרו בפתחו של חדר האוכל, ולא נכנסו פנימה.

משהתבקש רבי אלחנן להתבטא בעניין, לא הגיב מאומה, רק אמר: 'אני מקווה שיתנו לי הזדמנות בעולם העליון פעם אחת להציץ אל ההיכל המובטח לר' חייקל'—

פעם, כאשר התבונן הרב בורשטיין בתופעת הזבובים, שחזרה על עצמה מדי יום ביומו, הבחין שהוא איננו לבד. בצדו השני של החלון עמד יהודי נוסף, בשם מר דרייצ'ין, שהיה עשיר גדול, והתפרסם גם בדעותיו הכפרניות. מר דרייצ'ין היה היחיד מבין יהודי ברנוביץ' שלא פקד את בית הכנסת אפילו ביום הכיפורים, ובימי היאהרציט של הוריו לא אמר קדיש.

שמעה של התופעה המרתקת בדבר הזבובים, הגיע גם לאוזניו, והנה עכשיו הוא עומד כאן וצופה בהם. כיוון שהיה אפיקורס, והבין שהציבור מייחס את הסיבה שהזבובים נכנסים, בגלל

ההקרב והכרעיים ירחץ במים (ויקרא א יג)

"...ולא נראה זבוב בבית המטבחים" (אבות ה)

הסיפור דלהלן מובא בספר 'נדר בשנחא' המתאר את קורותיו של הרב שלמה בורשטיין זצ"ל, מבחירי ישיבת מיר באירופה.

סיפור מרתק, ממנו אפשר ללמוד שלפעמים גם אדם שאינו מוגדר כתלמיד חכם אבל עושה את פעולותיו לשם שמים, יש בכוחו לשנות את טבע-הבריאה.

הספר נכתב באופן מרתק במיוחד, ויש בו תיאורים מפעמיים ואותנטיים על מעשיהם והנהגותיהם של גדולי ראש הישיבות בתקופה הנוראה של שואת אירופה. בכמה מפרקי הספר מתוארת התקופה בה למד הרב בורשטיין בישיבת ברנוביץ' בראשות מרן הגאון רבי אלחנן וסרמן הי"ד.

הרב בורשטיין מספר שאחד האישים הבולטים בישיבה היה יהודי בשם ר' חייקל, שדאג מדי יום ביומו להביא אוכל לבני הישיבה, כדי שיהיה להם כוח ללמוד. ר' חייקל זה היה משכים מדי בוקר ומתדפק על דלתי המאפיות השונות בברנוביץ', ומבקש מבעלי המקום שיתרמו כמה לחמים ודברי מאפה עבור בני הישיבה.

הוא עשה זאת בשמחה מרובה, וכשהגיע למאפיות ושטח את בקשתו-תחינתו בעניין הלחמים, עשה זאת בניגון מיוחד, ובעלי המאפיות אכן נעתרו לדבריו, והניחו בסלו לחמים שהועברו מיד לחדר האוכל של הישיבה.

לאחר מכן היה עובר בין האטליזים של העיר, ומבקש שיתנו לו בשר להאכיל את בני הישיבה. ואכן, מדי יום, הצליח להאכיל את בני הישיבה בברנוביץ' ולהשביע את נפשם, ואלה ישבו ולמדו בהתמדה עצומה.

כמו כן, היה מסדר 'ימים' לבחורים החדשים שהתקבלו לישיבה, ודאג שכל תלמיד חדש יסודר על הצד הטוב ביותר.

רבי אלחנן הי"ד, גאון ישראל וקודשו, העריך מאוד את כל מה שעושה ר' חייקל עבור בני הישיבה, ופעם אמר לו שברצונו להעניק לו מתנה יפה ומכובדת בעבור הסיוע הרב שהוא מגיש לישיבה.

והנה, כששאל אותו ר' אלחנן מה הוא רוצה לקבל, השיב ר' חייקל ואמר, שאף פעם לא חשב לקבל משהו, ומעולם לא עשה את מעשיו על מנת לקבל פרס, אבל אם בכל אופן שואלים אותי מה אני רוצה לקבל, הייתי מבקש שראש הישיבה יגיד פעם אחת

שהתורה הקדושה שניתנה לנו מסיני היא אכן קדושה וטהורה, ואני רוצה לחסות בצילה.

למדנו מכאן על כוחו הסגולי של כל יהודי באשר-הוא! הקב"ה דורש מן האדם למצות את כוחותיו, בתחומים שהוא שייך אליהם, ולא מעבר לזה. ואם הוא עושה את מה שמוטל עליו, בשמחה ובחיבה, ומתוך אהבת השי"ת, יכול הוא לזכות לדברים שלמעלה מגדר הטבע.

מתוך "קול ברמה" - גיליון 307

הקדושה האופפות את הבית, בו מתגוררים בני זוג שמכבדים את התורה, ואוהבים אותה אהבת-נפש, ביקש דרייצ'ין 'להוכיח' שאין הדברים כך.

הרב בורשטיין סיפר שדרייצ'ין ניסה לדחוף את הזבובים בכוח אל תוך חדר האוכל שבו סעדו בני הישיבה... הוא נאבק ונלחם עם הזבובים, וניסה 'להפעיל עליהם כוח', ולהחדירם בעל-כרחם אל תוך החדר. אבל הזבובים לא צייתו לו כמובן...

לא עברו כמה ימים וברנוביץ' חלפה שמועה שדרייצ'ין חזר בתשובה שלימה. מקורביו ובני ביתו סיפרו שהוא התבטא לאמר, שאם אדם כמו ר' חייקל שאינו ת"ח מסוגל לשנות את הטבע, הרי

קול העם

שרוולי הניילון נקרעו בזה אחר זה. החבילה הראשונה הכילה 103 כוסות, השנייה - 102 כוסות, השלישית 100 כוסות והרביעית 101 כוסות...

ואז שאל הילד בתמימות: "למה את זה לא כותבים בעיתון?"

הכילה 103 כוסות. השנייה - 102 כוסות. השלישית 100 כוסות, והרביעית 101 כוסות... שמחנו שקיבלנו את מלוא התמורה-פלוס בעד כספנו, ואל תספרו לאף אחד שהן נרכשו 4 ב-10... "ואז שאל הילד בתמימות: למה את זה לא כותבים בעיתון?... "אז דבר ראשון, בבקשה תכתבו את זה בעיתון. ודבר שני, היתה לי כאן ההזדמנות ללמד את הילד את הטראגיות של החיים: אתה יכול במשך שנים לנהוג כהוגן, וזה יהיה עבור הסובבים אותך דבר המובן מאליהם שלא מצריך תגובה מיוחדת. אך אם פעם אחת תמעך - - -"

(מדור 'מעשה למעשה', הרב ישראל למברגר מוסף שבת קודש ויקרא תשע"ז)

מספר אברך: "ביום שישי אחד מצאתי את ילדי טרודים ועסוקים בספירת כוסות חד-פעמיות... אז נכון שבאותו יום שינו את השעון ל'שעון קיץ' וכניסת השבת נדחתה בשעה, אך זו עדיין לא סיבה לכלות את הזמן בעיסוק כמו ספירת כוסות חד-פעמיות..."

"הם הסבירו שבמדור 'הקו החם' פורסם באותו יום סיפור של צרכן בני ברק אשר החליט לספור את מנין הכוסות באריזות ה-100 כוסות, וגילה לתדהמתו שהן מכילות 92 כוסות, 85 כוסות, ואפילו 76 כוסות. כיוון שכך הם החליטו לספור כמה כוסות חסרות אצלנו.

"שרוולי הניילון נקרעו בזה אחר זה. החבילה הראשונה

הוציא הגוי סכין גדולה והזהירו, שאם לא יאכל וישתה מבשרו ויינו - יהרגהו. בלית ברירה אכל ושתה והתענג היהודי על הסעודה. לפתע חזר בו הגוי, וביקש מחילה, נענה היהודי: "אינני מוחל לך שלא נתת לי לסיים את הסעודה..."

הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א על פורים

לקראת שבת מלכתא שמות חלק ב' מיוחד לפורים, להזמנות: 02-560-9000

האם מחויב אדם לתחוב אצבעו באוזניו במקרה שיש לו ספק שמא ישמע לשון הרע?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי ב'חפץ חיים'

תחיבת האצבע באוזניו כדי לא לשמוע לשון הרע, ועל כן טוב לו בכבודות השמיעה, כי אין לך אדם שיאבה להגביה קולו בשביל להשמיע לשון הרע (חפץ חיים על התורה עמוד רעא).

וחיוב זה של הנחת אצבעו באוזנו, דעת הגר"נ קרליץ (חוט שני לשון הרע עמוד סס) שהוא אפילו אם הדיבור אסור רק כלפי השומע ולא כלפי המספר, וכגון שהמספר מדבר עם אדם אחר על פלוני לתועלת. ועוד הוסיף, שמסתבר שחיוב זה הוא רק כשכבר ששומע דבר אסור, שאז מחויב לשים אצבעו באזנו, אבל כשיש ספק אם ידברו לשון הרע, אין מחויב בזה עד שישמע שמתחילים לדבר לשון הרע, שאל"כ אין לדבר סוף, שיחשוש בכל פעם שמא מדברים לשון הרע.

בסעיף ה' (מכלל ו' בהלכות לשון הרע) כותב ה'חפץ חיים' שאדם שישב בחבורת אנשים שהתקבצו לענין מה, והתחילו לדבר דיבורים אסורים, והוא משער שדברי תוכחתו לא יועילו להם מאומה, אז אם יכול ללכת משם, או להניח אצבעו באוזניו - עושה בזה מצוה גדולה. וראה שם המשך דבריו מה יעשה אם אינו יכול לעשות את שני הדברים הללו.

בביאורים ומוספים מביאים את המסופר על החפץ חיים, שלעת זקנותו כשכבדה שמיעתו, שאלו פעם רב אחד מדוע אינו הולך לרופאים כדי שיטפלו ויקלו על שמיעתו, והשיב לו, כי איסור לשון הרע הוא בין בדיבור ובין בשמיעה; בדיבור יכול הוא להיזהר, כי הדיבור ברשותו של האדם, ברצותו מדבר וברצותו שותק, אבל השמיעה אינה ברשותו, ובוה צריך תחבולות של